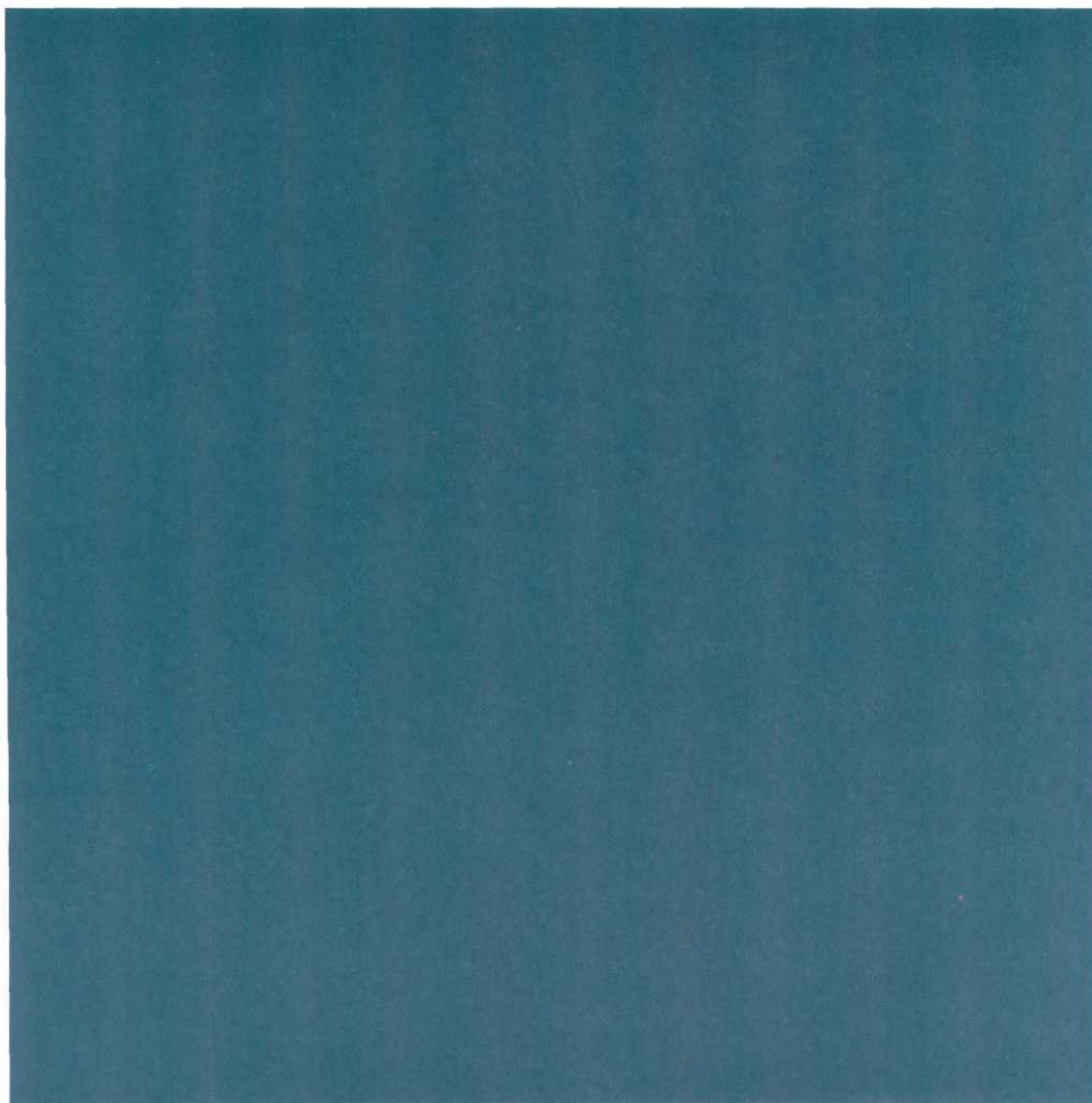

JANUARI 2004 • MILJÖPOLICYENHETEN

Policy och handlingsplan för en
miljömässigt hållbar utveckling

Sidas miljöledningssystem

Förord

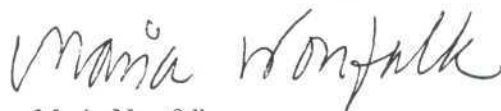
Miljöaspekterna är en integrerad del av utvecklingen och därmed av utvecklingssamarbetet. Utan miljötänkande och miljöhänsyn bidrar utvecklingssamarbetet inte till en hållbar utveckling.

Sida arbetar aktivt, tillsammans med sina samarbetspartners, för en hållbar utveckling inom ett stort antal länder och verksamhetsområden. Den viktigaste utgångspunkten är att en varaktig fattigdomsminskning inte är möjlig om man inte tar hänsyn till de naturresurser och den miljö, som människor är beroende av för sin försörjning, sin hälsa och sin överlevnad. Betydelsen av detta bekräftar ytterligare i riksdagens beslut om "Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling", där det övergripande målet är en *rättvis och hållbar global utveckling*.

Redan 1996 etablerade Sida, som en av pilotmyndigheterna, ett formellt miljöledningssystem för att tydligare systematisera arbetet för en hållbar utveckling. Miljöledningssystemet har visat sig vara ett användbart och konkret verktyg för att utveckla och förstärka integreringen av miljöaspekter i verksamheten.

Handlingsplanen har nu reviderats en tredje gång, eftersom vi genomfört de åtgärder som stått i tidigare versioner. Eftersom miljöansvaret i princip är decentraliserat inom Sida är det enheterna själva som har identifierat de nya åtgärderna. Dessa speglar bredden i Sidas engagemang och visar hur seriöst vi tar på vår uppgift att bidra till en hållbar utveckling – och hur grundläggande vi försöker gå till väga.

Ett utvecklingssamarbete, som är genomtänkt och väl inriktat från miljösynpunkt, är en del av lösningen på de miljöproblem – och därmed utvecklingsproblem – världen står inför.

Maria Norrfalk
Generaldirektör

2003-12-19

Utgiven av Sida 2003

Miljöpolicyenheten

Tryckt av Edita Sverige AB, 2003

Artikelnummer: SIDA3512sv

ISBN 91-586-5914-5

Denna publikation kan laddas hem/beställas från www.sida.se/publikationer

Innehåll

I. Miljöpolicy	5
1. Utgångspunkter och mål	5
2. Synsätt	5
3. Principer	6
4. Arbetsmetoder	7
II. Miljöhandlingsplan	8
1. Bakgrund	8
2. Förutsättningar och mål	8
3. Avgränsningar och struktur	9
4. Åtgärder	9
Enheten för policy och samhällsanalys (POLICY)	9
Sekretariatet för utvärdering och internrevision (UTV)	9
Enheten för juridik (JUR)	10
Metodenheten (METOD)	10
Enheten för multilateral samordning (MULTI)	10
Fältenheten (FU)	10
Kvalitetssäkring (QA)	10
Regionavdelningarnas metodgrupp (REGMETOD)	10
Avdelningen för Afrika (AFRA)	10
Avdelningen för Asien (ASIEN)	10
Avdelningen för Europa (EUROPA)	11
Avdelningen för Latinamerika (RELA)	11
Enheten för humanitärt bistånd och konflikthantering (HUM) ..	11
Enheten för samverkan med enskilda organisationer (EO)	11
Härnösandsenheten – Sida Civil Society Centre (SCSC)	12
Enheten för demokratisk samhällsstyrning (DESA)	12
Undervisningsenheten (UND)	12
Enheten för kultur och media (KULTUR)	12
Hälsoenheten (HÄLSO)	12
Enheten för universitetsstöd och forskningsutveckling (UNI)	13
Enheten för tematiska program (TEMA)	13
Infrastrukturenheten (INFRA)	13

Enheten för urban utveckling (URBAN).....	13
IT-sekretariatet (ICT)	14
Enheten för kontraktfinansierat samarbete (KTS)	14
Enheten för näringslivsutveckling (NÄRING)	14
Enheten för finansiering och kapitalmarknad (FINANS)	14
Enheten för landsbygdsutveckling (LUV).....	15
Enheten för vatten (VATTEN).....	15
Internationalisering, kompetensutveckling och utbytes- och stipendieprogram (IKU)	15
International Training Programmes (ITP)	15
Enheten för organisatoriskt lärande (EOL).....	16
Rekrytering för internationella uppdrag (RIU).....	16
Informationsavdelningen (INFO)	16
Serviceenheten (SERV)	17
Miljöpolicyenheten (MIL)	17

I. Miljöpolicy

1. Utgångspunkter och mål

Redan 1988 införde Sverige ett miljömål för det internationella samarbetet. Riksdagen beslöt då att det svenska biståndet skulle bidra till en framlyst hushållning med naturresurserna och en omsorg om miljön. Under 2003 har riksdagen fattat ett beslut om ”Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling” – målet är en *rättvis och hållbar global utveckling*.

Inom ramen för detta övergripande mål skall ett internationellt utvecklingssamarbete bedrivas. Målet för detta samarbete skall vara att bidra till att *skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor*. I ”Perspectives on Poverty” har Sida utvecklat sin syn på fattigdomsbekämpning. I denna ingår miljödimensionen – fattigdomsminskning är omöjlig på sikt om man inte tar hänsyn till de naturresurser och den miljö som människor är beroende av för sin hälsa, sin försörjning och sin överlevnad.

Sverige har åtagit sig att verka för en hållbar utveckling. Miljö- och utvecklingsfrågorna skall kopplas till varandra inom ramen för svenskt bistånd i enlighet med de åtaganden som följer på Sveriges anslutning till *Riodeklarationen, Agenda 21, internationella miljökonventioner, Millennie-deklarationen, Millenniemålen samt deklarationen och handlingsplanen från WSSD i Johannesburg*.

Sida har regeringens uppdrag att ha ett *Miljöledningssystem*, bestående av en miljöpolicy, en handlingsplan och årliga rapporter till regeringen. Miljöledningssystemet syftar till att fortlöpande integrera miljöaspekter i all den verksamhet som Sida bedriver. Sidas Miljöledningssystem är ett förändringsinstrument för att omsätta de många principiella åtagandena om en hållbar utveckling i praktiken.

2. Synsätt

En grundläggande utgångspunkt – men också svårighet – är att hållbar utveckling inte är ett entydigt begrepp. Tillväxt i snäv bemärkelse som mått på utveckling är en föråldrad och otillräcklig definition. Vi kan inte heller tala om utveckling – än mindre tillväxt – först och miljö sedan. Vi måste definiera och precisera utvecklingens innehåll och *se utveckling och miljöhänsyn som två sidor av samma mynt*. De rikare ländernas utveckling kan inte heller tjäna som rättesnöre – vi har inte hittat fram till den miljömässigt hållbara utvecklingen. Det är också uppenbart att bl.a. de

lokala miljöförutsättningarna spelar en avgörande roll – vi kan inte tala om *en* form för hållbar utveckling.

Sidas Miljöledningssystem fokuserar på ett *samarbete för en hållbar utveckling från miljösynpunkt*, men utgår från den breda definitionen av hållbar utveckling, med en intim koppling mellan ekologiska/miljömässiga och ekonomiska, sociala, kulturella och politiska aspekter. De många komplexa sambanden mellan fattigdom och miljö måste särskilt beaktas, men också kopplingarna mellan miljöfrågorna och andra utvecklingsfrågor, såsom ekonomisk tillväxt, handel, konflikter, demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet, hälsa och utbildning.

Varje land har en skyldighet att ytterst ta ansvar för sin miljö och sina naturresurser och att aktivt arbeta för en miljömässigt hållbar utveckling. Svenskt internationellt samarbete kan i sig inte skapa en hållbar utveckling i samarbetsländerna. En viktig utgångspunkt för utvecklings-samarbetet är därför att *samarbetsländernas egen kapacitet* att analysera och hantera sina miljöproblem skall stärkas och utvecklas. Samarbetsländernas behov är grunden för biståndet.

Kunskaps-, kapacitets- och institutionsutveckling – stöd till utveckling av samarbetslandets egen förmåga att hantera miljöproblem och miljö- och naturresursplanering – skall därför prioriteras.

Enskilda organisationer, liksom *det civila samhället* i allmänhet, spelar en synnerligen viktig roll för att en miljömässigt hållbar utveckling skall komma till stånd. Som ett komplement till de miljöinriktade satsningar som görs på den statliga sidan, skall Sida lägga stor vikt vid att stödja strategiskt betydelsefull, icke-statlig verksamhet på miljöområdet.

Sverige svarar för en del av det globala resursutnyttjandet. Hur vi nationellt förfar med naturresurserna och miljön – våra konsumtions- och produktionsmönster – har en betydelse både för vår trovärdighet när utvecklingsfrågor skall diskuteras i internationella sammanhang och för miljösituationen, inte bara i Sverige utan också i andra länder.

3. Principer

Utvecklingssamarbetet genom Sida för en hållbar utveckling skall:

- Hjälpa samarbetsländerna att identifiera och genomföra verksamhet som skyddar och bevarar ländernas naturresurser och miljö;
- Betona och stödja det långsiktigt hållbara;
- Följa principen att det är bättre att förebygga än att bota;
- Möjliggöra för samarbetsländerna att ha ett längre planeringsperspektiv och därmed en bestående fattigdomsminskning.

Detta får följande konsekvenser:

- Miljöaspekterna måste tas med såväl i Sidas övergripande utvecklingsanalys som i analysen av länder, sektorer, program och projekt;
- Sida skall avstå från att bidra till insatser som försvårar en hållbar utveckling;
- Detta kräver att miljötänkande och miljöaspekter integreras i Sidas arbete inom alla avdelningar, fältkontor och integrerade utlandsmyndigheter (IUM).

4. Arbetsmetoder

Strategiska miljöanalyser skall göras inför beslut om övergripande inriktning på utvecklingssamarbetet. Miljöeffekter av utvecklingsprogram och – projekt skall utredas innan en insats beslutas. *Miljökonsekvensbedömningar* skall göras för alla insatser enligt de regler och riktlinjer som fastställts.

I landstrategierna för Sveriges samarbetsländer läggs inriktningen av utvecklingssamarbetet för de närmaste åren fast. En analys av miljöaspekterna skall alltid göras som en del av fattigdomsanalysen vid framtagandet av en landstrategi. *Miljöanalysen* skall ha ett tydligt fattigdomsperspektiv och ta upp miljöaspekter på det tänkta svenska utvecklingssamarbetet som helhet. I de fall där miljöfaktorer identifierats som centrala skall detta tydligt återspeglas i den slutliga *landstrategin*. Strategin skall föreslå dels vilka särskilda insatser på miljöområdet som bör prioriteras, dels vilka miljökomponenter som bör läggas till insatser med annan huvudinriktning.

Miljöekonomisk analys skall användas i största möjliga utsträckning.

Sida skall medverka i det *multilaterala arbetet* på miljö- och utvecklingsområdet i nära samverkan med UD, miljödepartementet, naturvårdsverket och andra aktörer. Detta inkluderar de strategiskt viktigaste internationella konventionerna på miljöområdet.

Ansvar för miljöaspekterna på biståndet är i princip *decentraliserat* inom Sida. Samtliga chefer, handläggare och andra ansvarar för miljöaspekterna inom ramen för sitt ansvarsområde och för att erforderlig kompetens finns på respektive avdelning, fältkontor och IUM.

Sidas system för kvalitetssäkring av utvecklingssamarbetet skall användas för att bedöma i vilken utsträckning miljöaspekter och miljöriktlinjer beaktas i verksamheten, ange brister, föreslå förbättringar och bistå med råd. Den centrala miljöpolicyenheten skall stå till förfogande för råd och synpunkter och svara för verksövergripande policy- och metodutveckling.

II. Miljöhandlingsplan

1. Bakgrund

Sida har under många år verkat för en hållbar utveckling. Arbetet med att omsätta Agenda 21, handlingsplanen från UNCED i Rio 1992, i praktiken, har pågått inom många områden. Utvecklingskonferensen i Johannesburg 2002 – ”The World Summit on Sustainable Development” (WSSD) – innebär nya utmaningar. Genom toppmötet har begreppet hållbar utveckling, med dess tre dimensioner – ekonomiska, sociala och miljömässiga – blivit definitivt erkänt. Även Millenniedeklarationen betonar tydligt miljöfrågornas betydelse för världens framtida utveckling. Det 7:e millenniemålet slår fast att vi skall uppnå en miljömässigt hållbar utveckling och att utarmningen av miljö- och naturresurser skall ha vänt till 2015.

Sidas miljöledningssystem, med dess regelbundet reviderade åtgärdsplaner, skall ses som ett av verktygen för att uppfylla intentionerna i Sidas Perspectives on Poverty. Slutsatserna från WSSD samt Millenniedeklarationen och Millenniemålen har beaktats vid framtagandet av åtgärdsplanerna nedan.

Mot bakgrund av den miljöutredning Sida gjorde för ett antal år sedan följer här den tredje handlingsplanen sedan Sida etablerade sitt miljöledningssystem 1996.

I det närmaste alla åtgärdsplaner som angavs i Sidas ”Handlingsprogram för hållbar utveckling” från 1998 är nu genomförda och rapporterade till regeringen. En genomgång med samtliga berörda enheter inom Sida har därför genomförts under 2003 för att identifiera vilka nästa steg som bör tas inom olika områden för att ytterligare förbättra Sidas miljötänkande och miljöarbete. Enheternas förslag till aktiviteter har ställts samman till den omfattande åtgärdslista som redovisas nedan.

2. Förutsättningar och mål

Den indirekta miljöpåverkan – d.v.s. aktiviteter som påverkar andra aktörer så att miljöbelastningen från deras aktiviteter, produkter eller tjänster förändras positivt eller negativt – är utan tvekan den mest omfattande i Sidas verksamhet. Sidas miljöledningssystem innefattar både direkt och indirekt miljöpåverkan, men de flesta av åtgärdsplanerna ägnas framför allt den indirekt miljöpåverkande verksamheten. Sida har valt att inte ställa upp detaljerade miljömål för stödet till olika verksam-

hetsområden, eftersom utvecklingssamarbetet är mycket mångfacetterat med flera tusen insatser inom ett stort antal verksamhetsområden. Den geografiska spridningen är också mycket stor och förutsättningarna för verksamheten kan vara synnerligen varierande från ett land till ett annat. Vidare ligger mycket av miljöpåverkan utanför Sidas kontroll eftersom den sker i många led och ofta inom ramen för komplicerade processer. Samtliga åtgärdsplaner i handlingsplanen syftar till att bidra till det övergripande målet om *en rättvis och hållbar global utveckling*. Målet för de aktiviteter som berör Sidas direkta miljöpåverkan, d.v.s. främst kontorslokaler, administration och resor är att *kontinuerligt utveckla och genomföra tankarna om det "gröna kontoret"*.

3. Avgränsningar och struktur

I miljöledningssystemet tas bara upp åtgärder av principiellt viktig karaktär och som innebär en vidareutveckling av Sidas allmänna miljöarbete. Parallellt med detta stöder Sida ett stort antal direkt miljöinriktade projekt. Dessutom ingår miljöaspekter som en viktig delkomponent i en mängd insatser med annan huvudsaklig inriktning än miljö.

Ansvar för att integrera miljöfrågorna i verksamheten är decentraliserat inom Sida. Åtgärdsplanerna är uppställda enhetsvis för att tydliggöra ansvaret för genomförande samt för att underlätta uppföljning och rapportering. Uppställningen speglar alltså inte någon prioritetsordning mellan aktiviteterna. Åtgärdena integreras i respektive enhets verksamhetsplanering. Uppföljning sker dels inom ramen för enheternas ordinarie verksamhetsuppföljning och dels genom en särskild rapport till regeringen i samband med Sidas årsredovisning. Genomförandetiden för de olika åtgärdsplanerna varierar mellan 1 och 3 år.

4. Åtgärder

Enheten för policy och samhällsanalys (POLICY)

- Integrera miljöaspekter i samband med den interna förankringen av Perspectives on Poverty och i utvecklingen av metoder för fattigdomsanalys.
- Integrera miljöaspekter i Sidas förhållningssätt till PRS-processerna.
- Inleda diskussion kring hur miljö- och hållbarhetsfrågor bör hanteras i samband med budgetstöd.
- Bidra till att IMF beaktar frågan om hållbar utveckling i sin verksamhet.
- Belysa sambanden mellan miljö och gender i den reviderade policyn och handlingsplanen för jämställdhet.

Sekretariatet för utvärdering och internrevision (UTV)

- Integrera miljöfrågor i Sidas nya utvärderingshandbok.
- Beakta miljöaspekter, bl.a. MKB, vid granskningen av Sidas styrnings- och kontrollmiljö.
- Följa upp utvärderingen "Environmental Considerations in Sida's Evaluations Revisited".
- Inkludera miljöfrågor i utvärdering av Sidas stöd till urban utveckling.

Enheten för juridik (JUR)

- Inkludera ett avsnitt om grön upphandling i Sidas kurser om upphandling och förvaltning.
- Inkludera miljöaspekter i nya och reviderade avtalsmallar och i kommentarer till dessa.

Metodenheten (METOD)

- Inkludera tematiska frågor, däribland miljö, i förankringsprocessen av Så Arbetar Sida.
- Producera en skrift om samband mellan korruption och miljöförstöring.
- Överväga hur miljö/hållbarhetsfrågorna skall hanteras i programstödsprocesser.

Enheten för multilateral samordning (MULTI)

- Undersöka möjligheterna att utveckla miljökomponenter inom ramen för Sidas stöd till UNDPs e-learningssystem.
- Undersöka möjligheterna att utveckla miljökomponenter inom ramen för Sidas stöd till World Bank Institute's e-learningssystem.
- Initiera diskussioner med de multilaterala organen om hur dessa integrerar miljöaspekter i sin verksamhet.

Fältenheten (FU)

- Initiera diskussion med UD och Fastighetsverket om miljöåtgärder vid befintliga ambassader och vid nybyggnation.
- Verka för största möjliga miljöhänsyn vid inköp av fordon till utlandsmyndigheterna.

Kvalitetssäkring (QA)

- Inkludera miljöaspekter vid identifieringen av former för kvalitetssäkring av fältet.

Regionavdelningarnas metodgrupp (REGMETOD)

- Integrera miljöaspekter i riktlinjerna för landstrategiprocesser i samband med revideringen.

Avdelningen för Afrika (AFRA)

- Tydliggöra formerna för hur hanteringen av de s.k. tvärfrågorna, inkl. miljö, bör ske inför varje ny landstrategiprocess.
- I tillämpliga fall föra en policydialog med samarbetsländerna vad gäller institutionsutveckling på miljöområdet (lagstiftning, miljöekonomi, organisationsfrågor etc.).

Avdelningen för Asien (ASIEN)

- Identifiera former för hur hanteringen av de sk tvärfrågorna, inkl. miljö, bör ske inför varje ny landstrategiprocess.

Avdelningen för Europa (EUROPA)

- Utse miljöansvarig vid resp. enhet samt utbilda dessa i miljöfrågor.
- Granska ur miljösynpunkt ett urval av insatser med annat huvudsyfte än ”miljö”, för att utvärdera möjligheterna till integrering av miljökomponenter.
- Implementera Sidas miljöriktlinjer för utvecklingssamarbetet med länderna på Balkan.
- Öka stödet till kapacitetsutveckling att hantera klimatfrågan och frågor under andra internationella konventioner, i samarbete med Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen.

Avdelningen för Latinamerika (RELA)

- Söka möjligheter att stödja en mer miljövänlig hantering av drogproblematiken i Latinamerika.
- Sträva efter att säkerställa att Sidas privatsektorstöd i regionen, huvudsakligen i Bolivia, bidrar till en långsiktigt och miljömässigt hållbar utveckling.
- Se över möjligheten till vidare samverkan med IDB på naturresursområdet i Centralamerika.
- Betona katastrofförebyggande insatser i Centralamerika.

Enheten för humanitärt bistånd och konflikthantering (HUM)

- Integrera miljööverväganden i förhållningssättet till fattiga människors sårbarhet i samband med katastrofer.
- Genomföra en studie av kopplingar mellan miljöförstöring och s.k. naturkatastrofer, liksom av inriktningen på stöd till insatser, inklusive miljörelaterade initiativ, som kan förebygga naturkatastrofer.
- Integrera konflikt- och miljö/naturresursfrågor vid revideringen av Sidas konflikthanteringsstrategi.
- Inkludera sambanden mellan konflikter och miljö/naturresurshantering vid framtagandet av riktlinjer för konflikthantering för Sida.
- Inventera Sidas insatsportfölj för att identifiera insatser med reella eller potentiella kopplingar mellan miljö och konflikthantering.
- Inventera förekomsten av policies och riktlinjer om konflikter och miljö bland övriga givare.
- Inkludera sambanden mellan konflikter och miljö/naturresurshantering vid framtagandet av metodstöd för konfliktanalys.

Enheten för samverkan med enskilda organisationer (EO)

- Initiera diskussion med Forum Syd och en eller flera ramorganisationer om möjligheterna att anordna riktade utbildningar i miljöfrågor för medlemsorganisationerna.
- Utveckla projektdatabasen över stödet till svenska enskilda organisationer, så att informationen om miljörelaterade insatser förbättras.
- Öka miljökompetensen vid SEKA/EO genom riktad miljöutbildning till vissa medarbetare.

Härnösandsenheten – Sida Civil Society Centre (SCSC)

- Genomföra allmän kurs i miljöfrågor för hela personalen samt fördjupad utbildning i MKB för berörda kursledare.
- Genomföra en genomgång av hela kursutbudet med syfte att tydligare integrera miljöfrågor.
- Integrera miljömoment i förberedelsekurser för utresande.
- Utveckla behovsanpassade miljökurser för svenska enskilda organisationer.

Enheten för demokratisk samhällsstyrning (DESA)

- I ökad utsträckning stödja insatser för etablering av system för rumsliga data (GIS), bl.a. som underlag för planering av miljö- och naturresurshantering.
- Systematiskt integrera miljöfrågor i stöd till nya insatser inom statistikområdet.

Undervisningsenheten (UND)

- Verka för att den internationella kursen i miljöundervisning i Afrika får en fortsättning i Asien och Latinamerika.
- Utredda möjligheten att initiera en regional satsning på miljöundervisning i Asien.
- Verka för att Sidas policy för miljöundervisning förstås och tillämpas av delegerade ambassader.

Enheten för kultur och media (KULTUR)

- Redovisa kopplingarna mellan sociala och kulturella frågor och miljöfrågor i samband med framtagandet av en ny kulturpolicy, med syfte att förstärka det lokala ägandet av miljöfrågorna och bidra till ökad yttrandefrihet.
- Beakta miljö- och naturresursfrågor i samband med den ökande satsningen på kulturinsatser kring hiv/aids.
- Bidra till det internationella arbetet kring rätten till yttrandefrihet och information om miljöfrågor genom "Access Initiative".
- Utredda möjligheterna till stöd till miljöutbildning av journalister i Kina och inom ramen för Viktoriasjö-programmet.

Hälsoenheten (HÄLSO)

- Starkare betona folkhälsoperspektivet (inkl. miljörelaterad ohälsa) i dialog med hälsoministerier och i ökad utsträckning andra ministerier.
- Öka Sidas kompetens när det gäller miljörelaterad ohälsa samt lyfta frågan i det internationella policyarbetet.
- Belysa sambanden mellan miljö, hälsa och fattigdom vid PRSP-analys.
- Utveckla resursbasen i Sverige för hantering av kopplingarna mellan miljö och hälsa.

Enheten för universitetsstöd och forskningsutveckling (UNI)

- Tillämpa, så långt möjligt, grön upphandling och återvinning i samband med uppbyggnad av laboratorier, investeringar i IT och upphandling för universitet.
- Överväga möjligheterna att öka kunnande och krav kring biosäkerhetsfrågor i samband med stöd till uppbyggnad av laboratorier.
- Öka stödet till utveckling av miljöforskningskapacitet, högre utbildning och miljöekonomi.

Enheten för tematiska program (TEMA)

- Utveckla en strategi för klimatrelaterad forskning.
- Prioritera stöd till forskning kring urban utveckling, inklusive miljörelaterad forskning.
- Sammanställa en rapport om Sarecs stöd till miljöinsatser, inkl. exempel på goda insatser.
- Utveckla former för stöd till nationella och regionala forsknings- och utbildningsaktiviteter på miljöekonomiområdet.

Infrastrukturenheten (INFRA)

- Integrera miljöaspekter i samband med revideringen av Sidas energipolicy.
- Bidra till uppföljningen av slutsatserna från World Commission on Dams, WCD.
- Arbeta för ökad energieffektivisering och miljöförbättringar i Östeuropa och Centralasien.
- Stödja utveckling av energisystem med särskild hänsyn till klimatfrågan.
- Integrera miljööverväganden i Sidas kommande transportpolicy.

Enheten för urban utveckling (URBAN)

- Integrera miljööverväganden vid utvecklingen och uppdateringen av Sidas urbanstrategi.
- Utveckla kortfattade riktlinjer för stöd inom områdena avfallshantering, luftmiljö och kemikalier.
- Utveckla riktlinjer för Sidas arbete med kulturmiljöfrågor.
- Utveckla transportinsatser i städer i Syd- och Sydostasien med syfte att skapa uthålliga transportsystem med minskade utsläpp av växthusgaser och minskade lokala föroreningar.
- Öka urbana satsningar inom området vatten och sanitet.
- Stödja utvecklingen av kommunal kompetens och kommunala planeringssystem som fokuserar på hållbar utveckling inom urbana miljöfrågor.
- Utveckla synsätt och handlingsprogram för hantering av klimatfrågor samt inrätta en särskild tjänst som samordnare för klimatfrågor på Sida.
- Utveckla finansieringssystem för hantering av miljöfrågor i slumområden.
- Konsolidera och institutionalisera stödet till insatser på ozonområdet.

- Utöka stödet till insatser på luftmiljöområdet på lokal, nationell och regional nivå i Asien, och i viss mån i Afrika.
- Vidareutveckla stödet till insatser på kemikalieområdet.

IT-sekretariatet (ICT)

- Öka satsningen på IT-bistånd – bl.a. för att bidra till ökad miljöinformation och mindre miljöbelastning genom resande.

Enheten för kontraktfinansierat samarbete (KTS)

- Betona miljöfrågornas betydelse i samband med utveckling av insatsförslag vid KTS-utbildningar för Sidas närkonsulter.
- Utveckla krav på hantering av miljöaspekter i uppdragsbeskrivningar för närkonsulter.
- Utredda förutsättningarna för att anordna regionala och/eller nationella kurser för samarbetspartner inom miljö/hållbar utveckling, som bygger på ITPs utbud ”International Training Programmes” i miljöfrågor.

Enheten för näringslivsutveckling (NÄRING)

- Stödja initiativ från näringslivet att kartlägga miljöproblem och fördjupa förståelsen för miljöanpassning av näringslivsverksamhet.
- Stödja ekologisk odling av exportgrödor samt sprida erfarenheterna från Sidas stöd till ytterligare länder.
- Följa de internationella diskussionerna kring ekoturism för att förstå möjligheterna för framtida stöd.
- Integrera miljöaspekter i utvecklandet av privatsektorstrategin.
- Följa upp och dra slutsatser av stödet till certifiering av regnskog i Latinamerika.
- Stödja harmonisering av internationella miljömärkningssystem samt mellan miljömärkning och etisk märkning.
- Stödja initiativ för företagande baserat på en hållbar utveckling.
- Integrera miljöaspekter i arbetet med att ta fram en verksamhetsövergripande strategi för Sidas arbete med handel och utveckling.
- Stödja insatser som syftar till att öka utvecklingsländernas möjligheter att hantera frågor som rör handel och miljö.
- Bidra med rådgivning till regeringskansliet om miljö- och handelsfrågor, bl.a. i WTO-sammanhang.
- Bidra till internationella diskussioner om hanteringen av certifierings- och miljömärkningssystem.

Enheten för finansiering och kapitalmarknad (FINANS)

- Verka för att vatten och avlopp inkluderas som sektor för privata investeringar.
- Se över hanteringen av miljökonsekvensbedömningar i samband med insatser inom ramen för obundet bistånd.

Enheten för landsbygdsutveckling (LUV)

- Producera en Sida-strategi för landsbygdsutveckling, inkluderande miljö- och naturresursaspekter.
- Ingå ett programsamarbete med FAO om växtgenetiska resurser, fiske och skog.
- Utveckla ett samordnat skogsprogram med strategiskt utvalda insatser till stöd för hållbart skogsbruk.
- Utredda möjligheterna att stödja utveckling av kemikaliemyndigheter eller processer/nätverk inom kemikalieområdet, nationellt eller regionalt.
- Etablera regionala strategier för miljörelaterade satsningar i Afrika och Sydostasien (RRD, SENSA).

Enheten för vatten (VATTEN)

- Producera en Sida-strategi för vatten och sanitet.
- Utveckla system för ekologisk sanitet, bl.a. gällande samspelet mellan urban miljö och landsbygd och etablera pilotinsats för storskalig tillämpning av ekologisk sanitet.
- Utredda förutsättningar för ökat stöd till frågor som rör klimat och vatten.
- Fastställa Sidas positionspapper om marina miljöfrågor.
- Utveckla insatser på global, regional och nationell nivå utifrån slutsatserna i positionspapperet om marina miljöfrågor.
- Prioritera samband mellan miljöförstöring och fiske inom ramen för det marina initiativet.
- Stödja insatser som syftar till miljömärkning av fiske och fiskeri-produkter.
- Utveckla den svenska resursbasen vad gäller marina miljö- och naturresursfrågor.

Internationalisering, kompetensutveckling och utbytes- och stipendieprogram (IKU)

- Se över miljöinnehållet i Sidas översiktscurs i utvecklingsfrågor för konsulter och svensk resursbas.
- Utredda förutsättningarna för särskilda miljökurser i Sidas kursutbud för konsulter och svensk resursbas.
- Utredda förutsättningar för e-learning på miljöområdet för externa partners.

International Training Programmes (ITP)

- Se över Sidas förfrågningsunderlag vad gäller kursinnehåll, inkl. kravet på integrering av miljöfrågor, vid upphandling av internationella kurser.
- Integrera miljöaspekter i målformuleringarna för internationella kurser.
- Genomföra en uppföljande granskning av miljöinnehållet i de internationella kurserna.

- Addera en kurs om klimatförändringar till ITP-programmet.
- Se över inriktning av och innehåll i internationella kurser med miljö-fokusering, med tanke på eventuella ytterligare kompletteringar.

Enheten för organisatoriskt lärande (EOL)

- Utveckla miljömomentet i samtliga utresekurser.
- Överväga former för ett obligatorium vad gäller vissa utbildningar, däribland miljö, för Sida-anställda.
- Se över miljöinnehållet i introduktionskursen för nyanställda.
- Utveckla metodik för nätverksbaserad utbildning riktad inte minst till den utlandsstationerade Sida-personalen, inkl. NPOs.

Rekrytering för internationella uppdrag (RIU)

- Förstärka miljökomponenten i förberedelseutbildningen för Biträdande Bilateral Experter (BBE) och Junior Professional Officers (JPO).

Informationsavdelningen (INFO)

- Säkerställa integrering av miljöaspekter i verksamheten vid de nya Zenit-funktionerna i Malmö och Göteborg.
- Säkerställa att hållbar utveckling redovisas i informationsutbudet inom ramen för Zenits nuvarande verksamhet.
- Utveckla miljöinnehållet i Zenits web-sida.
- Utveckla Sidas web-sida som ett viktigt kommunikationsverktyg, bl.a. för att minska pappersanvändningen.
- Utveckla "Partner Point" för att sprida information om Sidas miljö-tänkande och miljökrav.
- Utveckla publikationsdatabasen i info-centret för att öka möjligheterna för "print on demand".
- Teckna avtal med tryckeriföretag som kan trycka material lokalt på respektive kontinent.
- Tydliggöra miljökraven vid tryckning av Sidas publikationer.
- Utveckla miljöinnehållet i "Omvärlden".
- Öka miljöinformationsutbudet på engelska på Sida-inside.
- Ordna utbildning i miljöfrågor för personalen i Informationscentret.
- Utveckla miljöinnehållet på Sidas hemsida.
- Undersöka möjligheterna att utveckla miljömaterial för skolan genom "Globala skolan".
- Utveckla miljöaspekterna i samarbetet inom "Världen i skolan" (VISK).
- Integrera miljöaspekter i de kommande årens tematiska informations-satsningar, tillväxt (2003/4), hiv/aids (2004/5) och gender (2005/6).
- Utveckla virtuellt bibliotekssystem i utrymmes- och pappers-besparande syfte.
- Bidra med information om Sida som det gröna kontoret.

Serviceenheten (SERV)

- Utredda möjligheterna till utökad användning av videokonferenser.
- Undersöka möjligheten att ersätta det nuvarande uppvärmnings-systemet vid huvudkontoret med ett miljövänligare system.
- Påverka fastighetsägaren att ytterligare förbättra källsorteringen av avfall.
- Uppdatera informationen om "det gröna kontoret" på Sidas intranät och hemsida.
- Förbättra den interna informationen om returpappershanteringen.

Miljöpolicyenheten (MIL)

- Ta fram en strategi för ett utökat stöd till utveckling av miljö-institutioner.
- Lyfta behovet av policydialog med samarbetsländerna vad gäller institutionsutveckling på miljöområdet (lagstiftning, miljöekonomi, organisationsfrågor etc.).
- Öka stödet till tillämpning av miljöekonomisk analys och miljö-ekonomiska styrmedel.
- Etablera ett samlat program för frågor som rör biologisk mångfald.
- Förbättra förståelsen inom Sida för biomångfaldsfrågornas betydelse för utvecklingen.
- Sammanfatta framtida utmaningar för forskning om hållbar utveckling i Sidas samarbetsländer.
- Integrera sårbarhets- och biomångfaldsfrågor i strategisk miljöanalys.
- Belysa sambanden mellan befolkningsutveckling och miljöfrågor i samband med 10-årsuppföljningen av befolkningskonferensen i Kairo.
- Vidareutveckla handlingsplanerna för en integrering av utvalda miljökonventioner i utvecklingssamarbetet.
- Utredda former för rapportering av Millenniemålet om "ensure environmental sustainability" och följa upp WSSD.
- Utredda fördelar och risker med genmodifierade organismer (GMO).
- Producera en sammanställning om samband mellan hiv/aids och miljö/naturresurshantering.
- Genomföra utbildning i miljöfrågor för controllers.
- Delta i diskussionerna inom EU om integrering av miljöfrågorna i EUs internationella utvecklingssamarbete.
- Samarbeta med Världsbanken och andra givare för att förbättra miljöinnehållet i strategiska analyser.
- Samarbeta med Världsbanken om utveckling av miljöindikatorer.
- Delta i arbetet i DACs nätverk för miljöfrågor om bl.a. "environmental fiscal reforms", strategisk miljöanalys och konflikter och miljö.
- Öka Sidas kapacitet att hantera miljökonsekvensbedömningar.

- Granska förutsättningar för en acceptabel hantering av miljöfrågor i samband med s.k. "silent partnership".
- Producera ett nytt grundmaterial för utbildning i miljöfrågor av Sidas personal.
- Genomföra utbildning i miljökonsekvensbedömning för enheter vid Sida.
- Bidra till utformningen av nätverksbaserad miljöutbildning.
- Stödja utgivningen av nyhetsbrev om miljö och hållbar utveckling.

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besöksadress: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-698 56 15
www.sida.se, info@sida.se